

TRÍCH YẾU LUẬN ÁN

Tên tác giả: Phạm Việt Long

Tên luận án: Tục ngữ, ca dao và việc phản ánh phong tục tập quán người Việt (trong quan hệ gia đình)

Chuyên ngành: Văn học dân gian. Mã số: 5.04.70

Tên cơ sở đào tạo: Khoa văn học, Trường Đại học Khoa học xã hội và nhân văn, Đại học quốc gia Hà Nội.

Nội dung luận án:

* Luận án làm sáng tỏ vấn đề Tục ngữ, ca dao đã phản ánh những mối quan hệ chính yếu trong gia đình, đã xây dựng được những tiêu chí tiêu biểu cho nhân cách của người Việt trong quá khứ. Thông qua tục ngữ, ca dao, có thể thấy được quan hệ gia đình truyền thống của người Việt.

* Đối tượng nghiên cứu của công trình là tục ngữ, ca dao của người Việt đã được sưu tầm và in thành sách. Hai thể loại này gắn gũi với nhau trong phương thức hình thành, lưu truyền cũng như trong nội dung. Tục ngữ thiên về lý trí, ca dao thiên về tình cảm, hai thể loại này sẽ bổ trợ cho nhau để chúng ta có thể nhìn nhận vấn đề gia đình từ cả hai góc độ lý trí và tình cảm.

* Công trình vận dụng kết hợp phương pháp nghiên cứu của các ngành văn học dân gian, xã hội học văn hóa, văn hóa học, phương pháp nghiên cứu liên ngành, phương pháp thống kê, quy nạp và phương pháp hệ thống.

* Các kết quả chính và kết luận:

Lần đầu tiên tục ngữ, ca dao người Việt được nghiên cứu một cách hệ thống trên bình diện phong tục tập quán về gia đình. Qua tục ngữ, ca dao, luận án làm nổi rõ tính chất dân chủ, bình đẳng, khoan hòa, nhân văn trong quan hệ gia đình người Việt. Kết quả nghiên cứu của công trình này sẽ góp phần làm cơ sở lý luận và thực tiễn cho việc nghiên cứu về nội dung tục ngữ, ca dao, về gia đình truyền thống.

Qua tục ngữ, ca dao, luận án đã cho thấy phong tục tập quán người Việt trong quan hệ gia đình có những nét riêng độc đáo mang tính truyền thống bền vững bên cạnh những

nét chung của cư dân vùng Đông Nam Á chịu ảnh hưởng của nhiều luồng tư tưởng, trong đó đáng kể nhất là tư tưởng Nho giáo và Phật giáo.

Luận án đã thực hành một quan điểm tìm hiểu bản sắc văn hóa Việt Nam qua văn hóa dân gian, cụ thể là qua hệ thống tục ngữ, ca dao, bằng thao tác tiếp cận tổng thể trong hệ thống, trong mối quan hệ với văn hóa bác học, do đó đem đến những kết quả có phần phong phú hơn so với kết luận của một số tác giả đi trước.

Ông cha chúng ta đã để lại một kho tàng tục ngữ, ca dao phong phú, trong đó chứa đựng một mô hình gia đình cùng với những mối quan hệ tốt đẹp thuộc về bản sắc văn hoá Việt Nam. Luận án cho thấy tục ngữ, ca dao cũng đã cung cấp cho chúng ta kinh nghiệm ứng xử, giáo dục gia đình sinh động và khả thi. Tục ngữ, ca dao được đánh giá cao và có tác dụng tích cực làm giàu nhận thức, làm đẹp tâm hồn của con người trong xã hội hiện đại, đặc biệt là có giá trị thiết thực giúp con người giữ gìn và phát huy truyền thống của dân tộc.

Luận án cũng đã nêu lên những khiếm khuyết cần khắc phục trong quan hệ của gia đình người Việt được phản ánh qua tục ngữ, ca dao: cách đối xử nghiệt ngã, bất công của không ít gia đình nhà chồng với nàng dâu, sự đối xử không tốt của một số con cái đối với cha mẹ, sự chi phối của vật chất vào các quan hệ gia đình.

Kết quả nghiên cứu của luận án cho thấy công nghệ thông tin có khả năng giúp cho việc khảo sát tư liệu được chính xác, nhanh chóng, từ đó dẫn tới những kết luận mang tính khách quan, khoa học.

Hà Nội, ngày 1 tháng 2 năm 2002

Người hướng dẫn

Nghiên cứu sinh

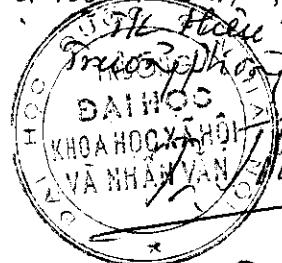
Phan Đăng Nhật

Phạm Việt Long

PGS.TSKH. Phan Đăng Nhật

Phạm Việt Long

Trường Đại học KHXH & NV xác nhận

TS Trần Văn...